Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2025

473/02.02.02/2025

TARLA 01.06.2026 § 45

Valmistelija	Puheenjohtaja
	Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Valtuusto on hyväksynyt, että valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnin lisäksi lautakunta tutustuu painopistejaotuksen mukaisesti kaupunkiorganisaation palvelutoimintaan pyrkien varmistamaan sen taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus liitetään pöytäkirjaan.
Esittelijä	Puheenjohtaja
Päätösehdotus	Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen valtuustolle tiedoksi ja ehdottaa, että valtuusto kuntalain mukaisesti pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta, viimeistään 30.9.2026.
Muutettu päätösehdotus	Tarkastuslautakunta 1.antaa arviointikertomuksen valtuustolle tiedoksi ja ehdottaa, että valtuusto pyytää kuntalain mukaisesti kaupunginhallitukselta lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta, viimeistään 30.9.2026. 2. oikeuttaa puheenjohtajan tekemään arviointikertomukseen pieniä teknisluonteisia tarkistuksia ja korjauksia
Käsittely	Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja Asta Jaakkola ilmoitti olevansa esteellinen (yhteisöjäävi: 31.5.2025 saakka yhdyskuntalautakunnan jäsen) arvioimaan yhdyskuntalautakunnan alaista toimintaa ja hän oli poissa kokouksesta ko. kohtaa käsiteltäessä. Tarkastuslautakunnan jäsen Marjut Kallioinen ilmoitti olevansa esteellinen (yhteisöjäävi: 31.5.2025 saakka vesihuoltoliikelaitoksen johtokunnan jäsen) arvioimaan vesihuoltoliikelaitoksen alaista toimintaa ja hän oli poissa kokouksesta ko. kohtaa käsiteltäessä.
Päätös	Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti muutetun päätösehdotuksen.

Ptk tark.

KV 15.06.2026 § 41

Tarkastuslautakunta

Päätösehdotus — Valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi ja pyytää kuntalain mukaisesti kaupunginhallitukselta lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta, viimeistään 30.9.2026.

Päätös — Valtuusto hyväksyi päätösehdotuksen.

KH 10.08.2026 § 192

Valmistelija — Hallintojohtaja Hanna Saarni, puh. 040 573 6133, hanna.saarni@forssa.fi

Tarkastuslautakunta on hallituksen, keskushallinnon ja keskusvaalilautakunnan osalta esittänyt seuraavat suositukset vuoden 2025 arviointikertomuksessaan:

Kaupunginhallitus ja keskushallinto:

1) Hallituksen olisi kehitettävä valtuustoaloitteiden käsittelyprosessia siten, että hallintosäännössä asetettu kahden vuoden määräaika toteutuisi.

2) Hallituksen olisi noudatettava Kuntaliiton tulkintaa vaalilautakuntien nimeämisessä.

Keskusvaalilautakunta:

1) Lautakunnan olisi kehitettävä kaksoisvaalien prosessia siten, että hylättyjen äänestyslippujen määrä vähenisi merkittävästi tulevissa kaksoisvaaleissa.

2) Lautakunnan pitäisi raportoida vuodestaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Esittelijä — Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari

Päätösehdotus — Kaupunginhallitus:

1. merkitsee tiedokseen arviointikertomuksen vuodelta 2025.

2. pyytää lautakunnilta, liikealaitokselta ja konserniyhtiöiltä vastineet arviointikertomukseen omaa toimintaansa koskien 8.9. mennessä.

3. antaa oman vastineensa kaupunginhallituksen ja keskushallinnon osalta muiden vastineiden yhteydessä.

Päätös — Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Ptk tark.

Valmistelija Hallintojohtaja Hanna Saarni, puh. 040 573 6133, hanna.saarni@forssa.fi

Kaupunginhallitus ja keskushallinto

Riskianalyysi:
Omistajanohjauksen osalta sekä sidosyksikkösääntelyn muutokset, että siitä muodostuneiden yksiköiden tulevaisuus muodostavat epävarmuuksia kuntakonsernille.

Puheenjohtajien perehdytyksen ja koulutuksen parantaminen olisi sujuvan luottamushenkilöjohtamisen lisäksi myös kriisivarautumistekijä.

Tulevat eläköitymiset muodostavat haasteen hiljaisen tiedon siirtymiselle, johon olisi hyvä varautua etukäteen.

KH vastine 14.9.2026:

1. Hallituksen olisi kehitettävä valtuustoaloitteiden käsittelyprosessia siten, että hallintosäännössä asetettu kahden vuoden määräaika toteutuisi.

Valtuustoaloitteiden käsittelytilannetta seurataan johtoryhmässä säännöllisesti. Lisäksi talousarvioprosessin yhteydessä tarkastetaan aloitteiden osalta mahdolliset määrärahatarpeet aloitteissa esitettyjen asioiden toteuttamiseksi.

2. Hallituksen olisi noudatettava Kuntaliiton tulkintaa vaalilautakuntien nimeämisessä.

Arviointikertomuksessa on todettu, että vaalilautakunnat nimettiin puolueiden voimasuhteiden mukaan. Tämä ei ole vaalilain hengen mukaista, jossa todetaan, että jäsenten tulee ”edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä”. Kuntaliiton ohjeistus toteaa, että ”lähtökohtaisesti lain vaatimuksen toteutuminen edellyttää, että jäsenissä ja varajäsenissä ei ole kahta samaa puoluetta edustavaa henkilöä.”

Hallitus toteaa, että seuraavissa vaaleissa vaalilautakuntien nimeämisessä pyritään toimimaan ohjeen suuntaisesti.

Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta

Riskianalyysi:
Laaja-alaisen verkostotyön ja monen eri toimialan palveluekosysteemien yhteensovittaminen vaatii tarkkaa

suunnitelmaa, selkeää roolijakoa ja jatkuvaa tavoitteiden seurantaa. Jotta muutoksilla saavutetaan lisäarvoa, on resurssien kohdentaminen oikein oleellista. Tämä yhteistyöverkoston täsmentäminen, roolijaon selkeyttäminen sekä palveluiden ja toimintojen yhteensovittaminen on ollut selkeä haaste. Palveluiden ja yhteistyön vakauttaminen on vuoden aikana toteutunut, mutta se tulee vaatimaan jatkuvaa kehittämistä myös tulevaisuudessa.

Kotouttamon toiminnan merkittävyyden huomioiden olisi tärkeää pohtia Kotouttamon vahvistamista yksikkönä. Kotouttamon toimintaa vakiinnuttava organisaatiouudistus voisi hyödyntää toimintaa.

Vuoden aikana suurimmaksi haasteeksi on kuitenkin noussut kasvanut työttömyys. Riskit työttömyyden kehittymiseen ovat edelleen. Tämä on nostanut myös työttömyysetuuksien rahoitusvelvollisuuden kustannuksia. Lisäksi vuoden aikana rahoitusmalli työttömyysetuuksiin liittyen on muuttunut.

Väestömäärän muutokset, työikäisen väestön määrän väheneminen sekä vieraskielisten osuuden ja huono-osaisuuden kasvu aiheuttavat tulevaisuudessa haasteita, joita tulee ennakoida.

Luvussa 12 Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuus käsitellään hyte-kerrointa ja TEAviisareita. On huomattava, että mahdolliset muutokset näkyvät hyte-kertoimessa viiveellä. Nyt positiivista muutosta on ollut kuntajohdon ja kulttuurin osalta. Kehitettävää olisi edelleen perusopetuksessa, mutta myös liikunnassa ja lukiokoulutuksessa, vaikkakin ovat samalla tasolla viime vuoteen nähden. Hyte-kertoimien kannalta kaikkien osalta painottuu raportoinnin merkitys, jotta kaikki vaikuttavat toimet tulevat myös näkyviin hyte-kertoimissa. Raportoinnin tarkastelu sen täsmällisyyden ja tarkkuuden osalta olisi hyvä olla osa jokaisen oma-arviointia.

HYTY vastine 26.8.2026 § 40

1. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä olisi tarkoituksenmukaista huomioida asuntopoliittisen segmentoinnin hyödyntäminen ennaltaehkäisyä toteutettaessa sekä hakea lisäarvoa ko. työhön yhdyskuntalautakunnan kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Tekninen ja ympäristötoimen sekä yhdyskuntalautakunnan asiantuntemuksen hyödyntäminen ennaltaehkäisevässä HyTeTu-työssä esimerkiksi asumisen palvelutarpeen, esteettömyyden tai saavutettavuuden näkökulmasta on vielä verrattain vähäistä ja toteutettu yhteistyö on keskittynyt viranhaltijayhteistyöhön. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä asumisen kysymysten tarkastelu on suuntautunut teemaan liittyvien käyttäjätarpeiden selvittämiseen moninaisesti kuntalaisia kuullen sekä eri ikäväestöryhmiä koskeviin indikaattori- sekä arviointiaineistoihin perehtyen.

Asuminen on merkittävä hyvinvointitekijä ja se onkin nostettu yhdeksi hyvinvointialueen, maakuntaliiton ja kuntien välisen yhdyspinnan toimia koskevan strategisen yhteistyösopimuksen painoalueeksi kuluvalla sopimuskaudella (vrt. Hyvinvointia tukeva asuminen). Ko. sopimuskirjaus sekä parhaillaan lausunnoilla olevan Forssan Asuntopoliittisen ohjelman 2026-2035 implementointi tukevat kaikkinaisen monialaisen yhteistyön lisäämistä tulevina vuosina.

2. Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyön osalta tarve selkeyttää arviointitulosten hyödyntämistä toiminnan ohjaukseen ja päätöksentekoon (vrt. tarkastuskertomuksen erillinen luku 12).

Arviointitulosten ja toiminnan ohjauksen yhteyttä on pyritty kehittämään vuosille 2026-2029 laaditun #FORSSAVÄLITTÄÄ laajan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosion aiemmasta poikkeavalla rakenteella. Siinä hyvinvoinnin tilaa tarkastelevan kansallisen indikaattoritiedon ja paikallisen arviointitiedon pohjalta on laadittu strategiset työalueet, joista on johdettu edelleen ikäväestöryhmittäin keskeiset hyvinvointia tukevat työalueet. Em. ikäväestöryhmien ominaislaatua kunnioittaville työalueille määritellään ko. ohjausasiakirjan implementoinnin yhteydessä kaupungin eri palveluissa ja sidosryhmien toiminnassa toimenpiteitä; HyTeTu-työn yksikön toiminta puolestaan kohdennetaan strategisiin työalueisiin niitä konkretisoiden. Arviointitoiminta kohdennetaan suunnitelmakaudella laaja-alaisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tilan selvittämisen ohella sekä strategisiin työalueisiin että ikäväestöryhmäkohtaisiin hyvinvointia tukeviin työalueisiin.

Arviointitiedon kattavuutta ja HyTeTu-työn vaikutusten mittaamista kehitetään alkaneella suunnitelmakaudella niin paikallisesti kuin osallistumalla alueelliseen yhteiskehittämiseen hyvinvointialueen ja alueen kuntien kanssa.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä otetaan syksyllä 2026 käyttöön uusi tietojohtamisen väline, jolla ajantasaisen indikaattoritiedon kokoaminen ja edelleen raportointi sujuvoituu nykyisestä huomattavasti. Ko. työvälineen mahdollisuuksia voidaan jatkossa käyttää osaltaan sekä tarkastuslautakunnan suosittaman asumisen teemaan liittyvän tiedon segmentointiin että strategisiin ja hyvinvointia edistäviin työalueisiin kohdentuvan tiedon keruuseen ja käsittelyyn.

YLA vastine 27.8.2026 § 68

1. Talousarvioprosessin ulkopuolella korjauksiin varattua määrärahaa pitäisi käyttää vain korjauksiin, jotka eivät ole tiedossa ennalta.

Yhdyskuntalautakunta ei näe tarkoituksenmukaisena pitää koko vuosittaista erittelemättömien pienien peruskorjauskohteiden ja kunnostusten määrärahaa varattuna ainoastaan yllättäviin kohteisiin. Lautakunta on kiinnittänyt määrärahaa useampaan otteeseen

talousarviovuoden kuluessa. Määrärahaa on osittain kiinnitetty ennakoituihin pieniin kohteisiin ja aina on jätetty osa määrärahasta käytettäväksi mahdollisin yllätyksiin. Lautakunta näkee tärkeäksi, että koko määräraha käytetään vuosittain kumuloituvan korjausvelan ja/tai palveluvajeen välttämiseksi.

Merkittävät uudisrakennuskohteet tai siihen rinnastettavat kohteet lautakunta tulee jatkossa erittelemään talousarvioprosessin aikana.

Yhdyskuntalautakunta toteaa myös, että vuonna 2025 erittelemättömien pienien peruskorjauskohteiden ja kunnostusten määräraha käytettiin siten, että ylitystä tuli noin 400 €, joka vastaa puolta promillea määrärahasta.

Ympäristölupalautakunta

Riskianalyysi:
Toiminta on monimuotoista ja sellaisena vaikeasti mitattavaa. Kuitenkin mittaroinnin kehittäminen olisi tärkeää, jotta toiminnan vaikuttavuuden muutoksia voitaisiin paremmin seurata. Mm. kestävän kehityksen toiminnan mittaamista olisi syytä kehittää.

YMPLA vastine 25.8.2026 § 39

1. Lautakunnan olisi kartoitettava missä määrin tarveharkintaisia toimintoja pitäisi lisätä, jotta kaupungin strategiset tavoitteet toteutuisivat paremmin.

Ympäristölupalautakunta esittää vuoden 2027 talousarviossa, että palvelualalla kartoitetaan, miten toimintaa olisi mahdollista kehittää paremmin kaupungin strategisia tavoitteita noudattaen ja erityisesti ekologisen kestävyyden saavuttamiseksi. Fisu-verkoston jäsenenä kaupungilla on mahdollisuus osallistua kuntien yhteishankkeisiin kuten nyt meneillään olevaan kiertotalousindeksin kehittämiseen.

Jätelautakunta

Riskianalyysi:
Lainsäädäntömuutosten tahti ja henkilöstöresurssien tasapainottaminen teettävät ylimääräistä painetta. Jätelautakunnan työnjakoa on syytä tarkastella, kun jätelautakunnassa aloittaa uusi työntekijä. Tämän jälkeen työnjakoa pystytään selkeyttämään ja tehostamaan. Erilaisiin kehitys- ja selvitystöihin on varauduttava talousarviossa ja mahdollisuuksien mukaan aloitettava työ heti alkuvuodesta. Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksen siirtyminen kunnan vastuulle vaiheittain vuoden 2028 aikana tulee lisäämään jätelautakunnan työmäärää ja asiaan on varauduttava talousarviossa.

JÄTELTK vastine 26.8.2026 § 19

Jätelautakunta varaa vuoden 2027 talousarviossa määrärahat Facta Jätehuollon sähköisen asioinnin kehittämiseen, jotta se voidaan

avata kuntalaisten käyttöön. Jatkossa kehitys- ja selvitystöihin varaudutaan talousarviossa ja pyritään käynnistämään suunniteltu työ heti alkuvuodesta. Lisäksi talousarviossa varaudutaan työmäärän lisääntymiseen, joka aiheutuu saostus- ja umpisäiliölietteiden siirtymisestä kunnan vastuulle vuoden 2028 aikana.

Kesla vastine 28.8.2026:

1. Keskusvaalilautakunnan olisi kehitettävä kaksoisvaalien prosessia siten, että hylättyjen äänestyslippujen määrä vähenisi merkittävästi tulevissa kaksoisvaaleissa.

Oikeusministeriö sekä perustuslakivaliokunta ovat selvittäneet, miksi alue- ja kuntavaaleissa oli poikkeuksellisen suuri määrä hylättyjä äänestyslippuja. Erilliset äänestyskopit saattavat vähentää hieman hylättyjen lippujen määrää. Toisaalta ne myös lisäävät jonoja ja hidastavat äänestystoimitusta. Varsinkin ennakkoäänestyksessä tilat ovat rajalliset, joten äänestyskoppien määrää ei välttämättä pystytä lisäämään äänestystilassa. Tämä saattaa aiheuttaa äänestyspaikkojen ruuhkautumista. Keskusvaalilautakunta on kuitenkin avoin tälle vaihtoehdolle, jos riittävän suuret äänestystilat saadaan järjestymään. Myös äänestyskoppeja täytyisi tällöin hankkia lisää sekä lisätä vaalitoimitsijoiden määrää. Äänestäjien ohjeistusta etukäteen ja äänestyspaikalla tullaan joka tapauksessa lisäämään tulevissa alue- ja kuntavaaleissa.

Vaalijärjestelyissä keskusvaalilautakunta noudattaa oikeusministeriön ohjeistuksia ja näin teimme myös vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa. Tällöin oli mahdollista äänestää molemmissa vaaleissa erikseen, mutta suositeltiin sijoittamaan molempien vaalien ehdokaslistat samaan äänestyskoppiin äänestystapahtuman sujuvoittamiseksi. Oikeusministeriö mitä luultavimmin päivittää ohjeistustaan seuraavia alue- ja kuntavaaleja varten sekä myös lisää äänestäjien etukäteistä ohjeistamista. Tämän vuoksi keskusvaalilautakunta haluaa tutustua oikeusministeriöltä tuleviin ohjeisiin ennen kuin alkaa omatoimisesti kehittämään äänestysjärjestelyjä.

2. Keskusvaalilautakunnan pitäisi raportoida vuodestaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Keskusvaalilautakunta pitää tätä suositusta aiheellisena ja alkaa toimia jatkossa sen mukaisesti.

Esittelijä — Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari, p. 03 4141 5260

Päätösehdotus — Kaupunginhallitus

1. päättää antaa yllä olevan kaupunginhallituksen ja keskushallinnon vastineen tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen

2. ehdottaa valtuustolle, että se merkitsee edellä annetut selvitykset arviointikertomuksen sisältämistä huomioista ja suosituksista tiedokseen ja toteaa, että ne eivät anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

KV 26.10.2026 § 68

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Valtuusto merkitsee edellä annetut selvitykset arviointikertomuksen sisältämistä huomioista ja suosituksista tiedokseen ja toteaa, että ne eivät anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Päätös

Valtuusto hyväksyi päätösehdotuksen.